Sevinc Mustafayeva – 90

Ehtiramla anılan alim və pedaqoq

Bir əsrdən artıq zəngin və şərəfli tarixi olan Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti özünün tanınmış məzunları ilə həmişə qürur duyub. Onların arasında görkəmli alimlər, böyük ziyalılar çox olub. Tanınmış alim Sevinc İmam qızı Mustafayeva isə bu ali təhsil ocağının həm məzunu, həm də müəllimi kimi ehtiramla xatırlanır.

Əslən ölkəmizin dilbər guşəsi Qax rayonunun məşhur İlisu kəndindən olan Sevinc Mustafayeva 1933-cü ildə Bakıda, alimlər ailəsində dünyaya gəlib. Atası İmam Mustafayev biologiya elmləri doktoru, Azərbaycan EA-nın həqiqi üzvü olub, 1954–1959-cu illərdə respublikamıza rəhbərlik edib. Daha sonra isə institut direktoru, həmçinin SSRİ EA Əlaqələndirmə Şurasının üzvü, Genetika və seleksiya problemlərinə dair Elmi Şuranın sədri olub. Anası Lətifə xanım isə Azərbaycan Dövlət Universitetinin dosenti idi.

Sevinc xanım 1951-ci ildə K.A.Timiryazev adına Moskva Kənd Təsərrüfatı Akademiyasına qəbul olunur. Bir il sonra, vaxtilə atasının da həm məzunu olduğu, həm də dekan, kafedra müdiri, elmi işlər və tədris hissəsi üzrə direktor müavini işlədiyi Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun (ADAU) aqronomluq fakültəsinə köçürülür. 1957-ci ildə buranı fəqrlənmə diplomu ilə bitirir. 2 il Azərbaycan EA-nın Genetika və Seleksiya İnstitutunda işlədikdən sonra əmək fəaliyyətini Kənd Təsərrüfatı İnstitutunda davam etdirir. O, burada assistent, fakültə dekanının müavini, baş müəllim, dosent, kafedra müdiri və dekan əvəzi vəzifələrində işləyir.

S.Mustafayeva 1964-cü ildə Ümumittifaq Bitkiçilik İnstitutunda uğurla namizədlik dissertasiyası müdafiə edərək, biologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi alıb. Genetika, seleksiya, tarla, meyvə və tərəvəz bitkilərinin toxumçuluğu fənlərindən mühazirələr aparıb.

Türk, rus, alman və fransız dillərində sərbəst danışan alim bir sıra beynəlxalq sessiya və yığıncaqlarda, o cümlədən, 1968-ci ildə Yaponiyada keçirilmiş XII Beynəlxalq genetiklər konqresində iştirak edib. Bir neçə dəfə keçmiş İttifaqın tanınmış ali məktəblərində ixtisasartırma kurslarında təhsil alıb. Onlarla monoqrafiya, tədris vəsaiti və elmi məqalələrin müəllifidir.

Əsl pedaqoq, alim, Vətəninə, torpağına, xalqına sadiq, kişi xarakterli bir insan olan Sevinc Mustafayeva tələbələrinə xüsusi qayğı ilə yanaşıb, gənc müəllimlərə, xüsusilə də alim olmaq istəyənlərə ayrıca diqqət göstərib. Bu gün də qədirbilən ADAU kollektivi onu hörmət və ehtiramla xatırlayır.

Nizami Seyidəliyev, kənd təsərrüfatı elmləri doktoru, professor:

– Sevinc xanımı 1977-ci ildən tanıyırdım. Bizə maraqlı mühazirələr oxuyub, həmişə onun dərslərindən əla qiymət almışam. O, dərin biliyə, təmiz ürəyə, tükənməz enerjiyə malik insan idi. İş yoldaşlarına, dostlarına qarşı sadə rəftarı və təvazökarlığı ilə fərqlənirdi. Mənim genetika və seleksiya üzrə alimlik dərəcəsinə yüksəlməyimdə onun müstəsna xidməti olub. Bu qayğını unutmaq olmaz. Dəyərli alim bu gün aramızda olmasa da, daim qəlbimizdədir.

Firudin Qurbanov, Əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi, professor:

– Sevinc Mustafayeva bizə “Seleksiya” və “Toxumçuluq” fənlərini tədris edirdi.Tələbə-gənclərdə bu sahəyə böyük maraq oyadırdı. Odur ki, mən də gələcək həyatımı bu sahəyə həsr etməyi qərara aldım. Onun sayəsində gələcək elmi rəhbərlərim, məsləhətçilərim – akademik İmam Mustafayev və professor Adilə Əlizadə ilə tanış oldum. Sevinc xanımı “Tələbələrin anası” adlandırırdılar. Kimin nə çətinliyi olurdusa, ona müraciət edirdi. Maddi və mənəvi cəhətdən hamıya dayaq olurdu.

Unudulmaz alim və pedaqoq ömrünün 40 ilini Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutu ilə bağlayıb, burada pedaqoji, elmi və böyük təşkilati işlər aparıb. “Taxıl və paxlalı bitkilər” sahəvi laboratoriyasının müdiri vəzifəsində çalışdığı dövrdə yerli taxıl bitkilərinin toplanması, öyrənilməsi, saxlanması və onların müxtəlif növ və formalarından geniş istifadə edilməsi problemi Sevinc Mustafayevanın elmi fəaliyyətinin əsas istiqaməti olub. Geniş tədqiqat diapazonuna malik idi, respublikada seleksiya və toxumçuluğun fundamental əsaslarını yaradanlardan idi. Onun rəhbərliyi ilə yeni qarğıdalı sortları yaradılıb.

S.Mustafayevanın rəhbərlik etdiyi laboratoriyada mədəni və yabanı taxıl bitkilərinin 7 mindən artıq müxtəlif genefond nümunələri var. Burada bir çox qiymətli xassələrə malik nadir buğda, arpa, çovdar, tritikale, qarğıdalı sortları toplanıb. Zamanında onun rəhbərliyi ilə tədris-təcrübə təsərrüfatında 7 hektar sahədə səpin aparılırdı. Səpin, biçin, bütün analizlər əl ilə yerinə yetirilirdı. Hər gün səhər erkən sahəyə gedər, onun hazırlayıb gətirdiyi yeməklərlə nahar edərdik. Şər qarışana qədər gənc alimlərlə əkin sahələrini şəxsən müşahidə edərdi.

İnamla demək olar ki, 90 yaşını qeyd etdiyimiz Sevinc Mustafayevanın həyatda səpdiyi toxumlar da saf və məhsuldar olub. Onun Azərbaycan aqrar elminə və milli pedaqogikamıza verdiyi töhfələr həmişə aktual olaraq qalır.

Nüsrət HÜSEYNOV,
Qabaqcıl təhsil işçisi,
Maarif RZAYEV,
ADAU-nun “Aqrar mütəxəssis” qəzetinin baş redaktoru